

Andragoški glasnik
Vol. 26(2022), Broj 42, str. 88-90
Prikaz knjige

Primljeno: 26. kolovoza 2024.

ASSESSMENT, EVALUATION AND ACCOUNTABILITY IN ADULT EDUCATION

Edited by Lilian H. Hill; Stylus Publishing; 2020.

Uredničku knjigu pod nazivom *Assessment, Evaluation and Accountability in Adult Education* pripremila je istaknuta profesorica na Fakultetu obrazovnih studija Sveučilišta u Mississippiju, Lilian H. Hill. Knjiga kroz ukupno četiri poglavlja sistematično prikazuje različite perspektive i pristupe za razumijevanje obrazovanja odraslih. Kako i sama autorica navodi, ova knjiga može pomoći onima koji su tek na počecima rada u području obrazovanja odraslih, ali i već iskusnim praktičarima da postanu bolje informirani o procesu praćenja i evaluacije u obrazovanju odraslih.

Prvi dio knjige sastoji se od tri poglavlja koja pružaju temeljit pregled ključnih koncepata i praksi u procjeni, evaluaciji i odgovornosti u obrazovanju odraslih. Prvo poglavlje pod nazivom „Što i zašto procjena, evaluacija i odgovornost u obrazovanju odraslih“ uvodi čitatelje u osnovne pojmove ovih procesa, ističući njihovu vitalnu ulogu u unaprjeđenju kvalitete učenja i održivosti obrazovnih programa. Posebno se osvrće na izazove povezane s *audit kulturom* i neoliberalnim pristupima, koji često naglašavaju mjerljivost i transparentnost na račun dubljeg razumijevanja obrazovnih potreba. Ovi pristupi mogu dovesti do reduciranja obrazovnih ciljeva na lako mjerljive ishode, što može ograničiti kreativnost i inovativnost u obrazovanju odraslih. Drugo poglavlje „Procjena učenja u obrazovanju odraslih“ sustavno prikazuje teorijske osnove procjene, uključujući različite vrste vrednovanja kao što su formativno, sumativno i autentično vrednovanje. Formativno vrednovanje naglašava kontinuirani proces procjene tijekom učenja, pomažući edukatorima da prate napredak i prilagođavaju nastavu prema potrebama polaznika. Sumativno vrednovanje, koje se obično provodi na kraju obrazovnog ciklusa, fokusira se na konačne ishode učenja, dok autentično vrednovanje omogućuje polaznicima da primjene stečeno znanje u stvarnim situacijama. Poglavlje također opisuje razne metode procjene, uključujući testove, portfolia, studije slučaja i simulacije, pružajući čitateljima uvid u alate koji mogu biti korišteni za različite svrhe unutar obrazovnog procesa. Treće poglavlje nosi naziv „Evaluacija programa u obrazovanju odraslih“. Unutar njega se raspravlja o ključnim vještinama potrebnim za učinkovitu evaluaciju obrazovnih programa u kontekstu obrazovanja odraslih. Autori naglašavaju važnost identifikacije prednosti i nedostataka programa, što zahtijeva detaljnu analizu različitih elemenata programa, uključujući resurse, aktivnosti i postignute ishode. Također se razmatra procjena učinkovitosti programa, gdje je bitno utvrditi u kojoj mjeri program ispunjava svoje ciljeve.

Drugi dio knjige, pod nazivom „Procjena i evaluacija u specifičnim područjima prakse obrazovanja odraslih“, sadrži pet poglavlja koja istražuju različite aspekte vrednovanja u specifičnim kontekstima obrazovanja odraslih. Prvo poglavlje, „Gordijanov čvor procjena u

obrazovanju odraslih – raspetljavanje višestrukih svrha“, fokusira se na vrednovanje u osnovnom obrazovanju odraslih kroz četiri ključne kategorije: odgovornost, dijagnoza, akreditacija i populacijska istraživanja. Autori naglašavaju da nijedna od ovih vrsta vrednovanja nije jednoznačna, već su sve multidimenzionalne, a njihova primjena ovisi o ciljevima vrednovanja. Drugo poglavlje, „Procjena i evaluacija u vojnim obrazovnim programima“, istražuje specifične izazove u vojnim obrazovnim sustavima. Autori, Royce Ann Collins, COL Ryan Welch i James B. Martin, ističu važnost prilagođenih evaluacijskih strategija koje odgovaraju jedinstvenim potrebama vojnog okruženja. Naglasak je stavljen na mjerenje učinkovitosti programa, razvoj vojnih vještina, te korištenje rezultata procjena za kontinuirano poboljšanje kurikuluma i operativne spremnosti vojnog osoblja. Treće poglavlje, „Kontinuirano profesionalno obrazovanje“, koje su napisali Paul E. Mazmanian, Meagan W. Rawls i J.K. Stringer, bavi se metodama procjene i evaluacije u profesionalnom obrazovanju. Autori raspravljaju o tome kako evaluacije mogu unaprijediti profesionalni razvoj, održati visoke standarde u profesionalnim praksama i prilagoditi obrazovne programe potrebama tržišta. Posebno se naglašava važnost postavljanja jasnih ciljeva, korištenje kombinacije kvantitativnih i kvalitativnih metoda te kontinuirano prilagođavanje programa na temelju povratnih informacija. Četvrto poglavlje, „Vrednovanje i evaluacija za razvoj ljudskih resursa“, napisali su Lilian H. Hill, Sharon E. Rouse i Cyndi H. Gaudet. U ovom poglavlju istražuju se načini na koje se procjena i evaluacija koriste za unaprjeđenje razvoja ljudskih resursa unutar organizacija. Autori se fokusiraju na identifikaciju obrazovnih potreba zaposlenika, mjerenje učinkovitosti programa usavršavanja te razvoj strategija za kontinuirano obrazovanje zaposlenika. Pruža se i pregled izazova u implementaciji evaluacijskih praksi i preporuke za njihovo prevladavanje kako bi se osigurala visoka razina kompetencija unutar organizacija. Završno poglavlje ovog dijela knjige, „Okvir za izgradnju kapaciteta zajednice – uloga procjene i evaluacije“, raspravlja o tome kako procjena i evaluacija mogu doprinijeti jačanju kapaciteta zajednice. Autori analiziraju ključne teme kao što su identifikacija specifičnih potreba zajednice, kontinuirano praćenje napretka u ostvarivanju ciljeva, i mjerenje učinka programa na zajednicu. Također, naglašava se važnost razvoja fizičke i tehnološke infrastrukture koja podržava zajedničke aktivnosti, kao i participativnih pristupa koji uključuju članove zajednice u sve faze programa, od planiranja do evaluacije.

Treći dio knjige, „Prakse procjena i evaluacija za odrasle u visokom obrazovanju“, obrađuje ključne aspekte i izazove procjene u kontekstu obrazovanja odraslih, kroz pet detaljno razrađenih poglavlja. Prvo poglavlje, „Nadilazeći pozitivizam – integrirajuće transformativne perspektive u zdravstvenom obrazovanju“, istražuje kako primijeniti transformativne pristupe u procjeni i evaluaciji u zdravstvenim profesijama. Autori naglašavaju tri glavne paradigme: konstruktivističku, koja se usredotočuje na učenje kroz iskustvo i refleksiju; transformativnu, koja potiče promjenu perspektive učenika kroz kritičku refleksiju; i ekosistemsku, koja uvažava širi društveni, kulturni i ekološki kontekst obrazovanja. Drugo poglavlje, „Procjena i evaluacija u obrazovanju na daljinu“, bavi se specifičnim izazovima vezanim uz *online* obrazovanje, kao što su geografska raznolikost, tehnološke barijere i različiti stupnjevi angažmana polaznika. Autori preporučuju korištenje platformi poput Moodle, Blackboard i Canvas za integraciju alata za procjenu te naglašavaju važnost kombinacije formativnog, sumativnog i vršnjačkog vrednovanja, kako bi se osigurala dosljednost, pravičnost i kvaliteta obrazovanja na daljinu. Treće poglavlje, „Procjene i evaluacija za odrasle studente u visokom obrazovanju“, fokusira se na prilagođene metode procjene za studente, uključujući vrednovanje prethodnog učenja, portfolia i obrazovanje temeljeno na kompetencijama. Autori ističu važnost razvijanja jasnih politika i procedura za procjenu prethodnog učenja, kao i pružanja savjetodavnih usluga koje

pomažu studentima u navigaciji kroz proces priznavanja prethodnog znanja i vještina. Četvrto poglavlje, „Prakse procjene u visokom obrazovanju s implikacijama za obrazovanje odraslih na poslijediplomskoj razini“, bavi se metodama procjene za poslijediplomske studente. Autori naglašavaju potrebu za fleksibilnim pristupima koji prepoznaju bogato radno i životno iskustvo studenata. Poseban naglasak stavljen je na zadatke koji odražavaju stvarne profesionalne izazove, poput studija slučaja i simulacija te na važnost kontinuirane povratne informacije kako bi se prilagodile nastavne metode i povećala motivacija studenata. Peto poglavlje, „Priprema visokog obrazovanja za provedbu kvalitetne procjene ishoda učenja“, analizira ključne elemente učinkovite procjene ishoda učenja. Autori razmatraju svrhu procjene, postavljanje ciljeva i očekivanih ishoda te oblik i transparentnost procjena. Također se ističe važnost komunikacije i uključivanja studenata u proces evaluacije. Studije slučaja prikazane u poglavlju ukazuju na prednosti kvalitetnih procjena, ne samo za učenje u učionici, već i za cjelokupnu organizaciju obrazovnih programa. Zaključuje se da sustav kvalitetne procjene značajno doprinosi izgradnji samopouzdanosti i neovisnosti studenata.

U zaključnom dijelu knjige, pod nazivom „Uloga procjene i evaluacije u zagovaranju programa obrazovanja odraslih“, autorica ujedno i urednica, postavlja pitanje jesu li procjena i evaluacija u obrazovanju odraslih jedinstvene. Iako sve opisane metode procjene nisu jedinstvene isključivo obrazovanju odraslih, autorica ističe kako nisu ni u potpunosti neutralne, već da u sebi sadržavaju pretpostavke i vrijednosti onih koji ih kreiraju. Pozivajući se na prethodna istraživanja i znanstvene spoznaje, autorica naglašava da procjena i evaluacija treba biti holistička, vođena kontekstom te da treba biti više od samog procesa učenja. Procjena treba uzeti u obzir učenikovu subjektivnost i promjene identiteta koje nastaju kao odgovor na učenje. Autorica ovog poglavlja zaključuje da nije nužno korištenje sofisticiranih metoda i alata za kvantitativnu procjenu ishoda učenja, već da se i kroz kvalitativni pristup mogu dobiti uvidi u obrazovne ishode polaznika. U konačnici, kvalitetna procjena ostvarenosti ishoda učenja omogućava nam odgovore na pitanja o odgovornosti koja često uključuje izračune o tome koristi li se financiranje programa učinkovito i treba li se nastaviti s njima.

Urednička monografija „Assessment Evaluation and Accountability in Adult Education“ pruža temeljit i sveobuhvatan pregled ključnih pojmova i praksi vezanih uz procjenu, evaluaciju i odgovornost u obrazovanju odraslih. Kroz različita poglavlja, autori uspješno obuhvaćaju teorijske i praktične aspekte, nudeći čitateljima širok spektar alata i pristupa prilagođenih različitim kontekstima obrazovanja odraslih. Jedan od glavnih doprinosa monografije jest naglašavanje važnosti procjene i evaluacije, ne samo kao tehničkih alata, već i kao sredstava za promicanje socijalne pravde i poboljšanje kvalitete obrazovanja. Međutim, izrazito teorijska orijentacija može predstavljati izazov za praktičare koji traže brze i konkretne smjernice. Iako su teorijski okviri i kritičke refleksije korisne, moglo bi se reći da knjizi nedostaje praktičnih primjera koje bi čitateljima olakšale primjenu tih koncepata u svakodnevnom radu. Zaključno, „Assessment Evaluation and Accountability in Adult Education“ vrijedan je materijal za one koji žele produbiti svoje razumijevanje procjene i evaluacije u obrazovanju odraslih, ali bi možda moglo biti zahtjevno za one koji traže praktične alate bez dubljeg ulaska u teorijske rasprave.

Priredila:

Zlatka Gregorović Belaić

Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet

zlatka.belaic@ffri.uniri.hr